

Jak wspomóc rozwój mowy dziecka?

Mówiąc do dziecka w sposób poprawny jak najczęściej:

Mówmy do dziecka o tym, co właśnie robimy. Opowiadajmy mu np. o tym jak sprzątamy czy robimy obiad: „*zobacz, najpierw obiorę ziemniaki. Ziemniaki są twarde, sprawdź sam. Wrzucę je do wody i ugotuję. A teraz zetrę jabłko, spróbuj - jabłko jest słodkie...*”. Mówimy przy tym wyraźnie, najlepiej kierując się w stronę dziecka tak, aby miało ono możliwość obserwowania pracy naszych warg i języka.

Wspólnie czytając i oglądając książeczki:

Wspólne czytanie to jedna z najlepszych rzeczy, jakie możemy zrobić dla rozwoju mowy naszego dziecka. Nazywajmy to co widzimy na obrazkach i zadawajmy dziecku pytania dotyczące obrazków, sprawdzając jego rozumienie: „*gdzie jest kaczka?*”, „*ile auto ma kół?*”, „*co robi dziecko?*”. Oprócz rozwoju mowy i rozumienia mowy, kształtujemy w ten sposób umiejętność skupienia się i koncentracji dziecka na danej czynności.

„Biegać, skakać, latać, pływać...”

Nauka śpiewania piosenek, krótkich wierszyków, zabawy paluszkowe, wspólna gimnastyka, taniec czy zabawy ruchowe stymulują rozwój mowy i poszerzają zasób słownika dziecka.

Śluchając i naśladując odgłosy zwierząt i dźwięki z otoczenia:

Naśladując odgłosy z otoczenia, nazywajmy je i naśladujmy. Ważne w tej zabawie jest prawidłowe nazywanie przez rodzica i rozróżnianie onomatopei od nazwy danego zwierzęcia

(To NIE jest “MUUU”!!!)

To jest KROWA.

KROWA robi „MUUU”.

Ćwicząc motorykę małą:

Rozwój motoryki małej (czyli tzw. ćwiczenia rączek) jest bardzo istotny dla rozwoju mowy. Jest to związane z ośrodkami znajdującymi się w układzie nerwowym dziecka. Za odpowiednim rozwojem

motorycznym idzie prawidłowa nauka mowy! Tak więc malujemy, kolorujemy, piszemy, wylepiamy, naklejamy, nawlekamy, układamy, budujemy z klocków, itd...

Śluchając i obserwując dziecko, podążając za nim:

Dajmy dziecku czas na swobodne wypowiedzianie się. Nie wyręczajmy dziecka w komunikacji i nie biegnijmy od razu za każdą jego potrzebą. Postarajmy się aby dziecko miało możliwość komunikacyjnego wykazania się. Zachęcajmy dziecko do rozmowy – do uczestniczenia w niej ale także inicjowania dialogu samodzielnie.

Powtarzając treść w poprawnej formie:

Jeśli dziecko wymawia jakieś słowo w niepoprawnej formie, bądź w sposób niewyraźny, powtarzajmy jego słowa w poprawny sposób ale nie zmuszajmy go do powtarzania słowem „powtórz” czy „no powiedz”. Róbmy to na zasadzie: „-Mama badaka! – Acha, rozumiem! Chcesz, abym podała Ci biedronkę? Proszę, oto Twoja BIEDRONKA...”

Ćwicząc narządy artykulacyjne – „gimnastyka buzi i języka”:

Dzieci mające problem z prawidłowym rozwojem mowy często posiadają obniżone napięcie mięśniowe, co jest ściśle związane z obniżoną sprawnością narządów artykulacyjnych. Dzięki regularnej gimnastyce buzi i języka wzmacniamy mięśnie i usprawniamy naszą buzię, co pomaga w nabywaniu prawidłowej wymowy głosek. Dlatego oprócz ćwiczeń zadanych przez logopedę, możemy śmiało zlizywać sos prosto z talerza, lizać lody, mlaskać, chuchać na lusterko, itp. Oprócz tego śmiało masujmy buzię dziecka i stymulujmy ją np. szczoteczką do zębów, ciepłą czy zimną łyżeczką. Nie potrzebujemy do tego specjalnych, atestowanych materiałów. Używajmy tego, czym posługujemy się w życiu codziennym.

Poszerzając dietę dziecka używając do tego odpowiednich „narzędzi”:

Dajmy dziecku próbować różnych konsystencji, twardszych pokarmów, grudkowanych, nowych smaków. Nie miksujmy wszystkiego na papkę. Mały człowiek musi nabywać nowe umiejętności – po pierwszym roku życia odstawmy smoczek i butelkę – wszak dziecko nabyło już do perfekcji umiejętność ssania, nie utrwalajmy jej dłużej. Nie przyda się ona bardziej w „doroślejszym” życiu a może doprowadzić do poważnych wad zgryzu lub tzw. próchnicy butelkowej. Nauczmy dziecko pić z kubka (Tak, tak, takiego zwykłego, lekkiego, otwartego, zupełnie takiego z jakiego często pijemy my), jeść (zupełnie tak po prostu rączką, łyżeczką lub widelcem. Także samodzielnie!), odgryzać, gryźć, żuć i połykać w sposób prawidłowy. To również wzmacnia mięśnie aparatu artykulacyjnego!

Ćwicząc prawidłowy tor oddechowy:

Dmuchaćmy bańki, piórka, kulki z papieru. Przenośmy kropki na biedronkę za pomocą naszego oddechu i słomki. Róbmy bąbelki dmuchając przez słomkę do wody. Zdmuchujmy świeczki częściej niż przy okazji urodzin... Stosujmy ćwiczenia relaksacyjne, tylko pamiętajmy o prawidłowym spo-

sobie oddychania – wdech nosem - wydech nosem, lub wdech nosem – wydech ustami. Jeśli dziecko przez cały czas w spoczynku oddycha buzią, do tego ślini się czy chrapie w nocy, należy koniecznie skonsultować się z lekarzem laryngologiem!

Ograniczając nowe technologie:

W dzisiejszych czasach bardzo o to trudno, bo życie biegnie szybko i nie mamy czasu na wiele rzeczy. Jednak jeśli tylko możemy sobie na to pozwolić, ograniczmy małym dzieciom oglądanie bajek non stop. Jeśli dziecko chce oglądać bajkę, uczestniczmy w tym razem z nim: komentujmy, dopytujemy co się dzieje na ekranie. Oglądając samotnie dziecko nie ma możliwości interakcji, a to właśnie przebywanie z drugim człowiekiem jest najistotniejszą kwestią w nabywaniu mowy czynnej i biernej, o kontroli oglądanych treści nawet nie wspominając. To samo tyczy się telefonu czy tabletu – nie zastąpi on kontaktu z drugim człowiekiem.

Nie czekajmy jeśli czujemy że z rozwojem naszego dziecka jest coś nie tak:

Często powtarzam, że to rodzic jest najlepszym terapeutą swojego dziecka, dlatego że to on wie najlepiej jak jego pociecha zachowuje się w naturalnym (domowym) środowisku. To rodzic spędza ze swoim dzieckiem najwięcej czasu i ma największe oddziaływanie na postępy w jego rozwoju. Dlatego jeśli tylko coś wydaje się nie takie, mamy jakieś złe albo po prostu dziwne przeczucie, najlepiej od razu umówić się na konsultację ze specjalistą i dmuchać na zimne. Pamiętajmy, że lepiej jest chodzić na badania profilaktycznie, zanim coś się zadzieje. Zupełnie tak samo lepiej jest udać się na kontrolę ze swoim dzieckiem i rozwiązać swoje wątpliwości prędzej niż później ☺

Opracowała Paulina Stawicka – logopeda, oligofrenopedagog.